

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Ve Resim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Uygulamalı Derslerin Etkililiği Üzerine Görüşleri

Views of Fine Arts High School Music and Painting Teachers on the Efficiency of Applied Lessons in the Distance Education Process

Uzm. Melike YILMAZ ÇAL

ORCID: 0000-0002-5704-1079 ◆ Ankara Velit Bekdaş Anadolu Lisesi, Resim-iş Öğretmeni ◆
melikeyilmazcall@gmail.com

Prof. Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU

ORCID: 0000-0003-3540-2117 ◆ Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü,
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ◆ ruyamk@uludag.edu.tr

Özet

Zorunlu eğitim kapsamındaki kademelerde, eğitim kurumlarının çeşitli sebeplerden dolayı açılmadığı bölgelerde, bireylerin fiziken eğitim kurumlarına ulaşamayacağı zamanlarda uzaktan eğitim modeli bireylerin eğitim olanaklarından eşit imkanlardan faydalanmalarını sağlayacak en kolay ve pratik olan modeldir. Ancak teorik derslerin uygulamalı derslerle desteklendiği Güzel Sanatlar Liseleri için, uzaktan eğitim dönemi uygulamalı derslerin etkililiği açısından öğretmenlere ve öğrencilere avantajdan çok dezavantaj getirmiştir. Araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi Resim ve Müzik Öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uygulamalı derslerin etkililiği üzerine görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmış, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmış, elde edilen veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Bursa İli Zeki Müren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde görev yapan 7 resim ve 14 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Güzel Sanatlar Lisesi Resim ve Müzik bölümü öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda; online olarak yapılan uygulamalı derslerin yüz yüze eğitim kadar verimli geçmediği, dersler sırasında yaşanan bağlantı ve teknik sorunlar olmak üzere, uzaktan eğitim platformlarının uygulamalı müzik ve resim dersleri için yeterli olmadığı ve bu durumun eğitim sürecini olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda katılımcı öğretmenlerin genel görüşü; özel bir uygulama veya program tasarlanmadığı sürece uygulamalı dersler gerekli tedbirler doğrultusunda yüz yüze yapılmalı yönünde belirlenmiştir. Resim öğretmenleri için görmek önemli iken Müzik öğretmenleri için işitme ön plandadır. Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin tamamının görüşüne göre; uzaktan eğitimde kullanılan web programları ve yazılımlar yeterli teknolojik desteği sağlayamamıştır. Katılımcı yorumlarına göre ortak sorunlar; "Devamsızlık", "Değerlendirme", "Bağlantı Sorunları" "İnternet Kota Sorunu", "Motivasyon Eksikliği" ve "Veli İlgisizliği" olarak kategorilenmiştir. Uygulamalı dersler için uzaktan eğitimin zorunlu haller dışında tercih edilmemesi gerektiği, yapılabilmesi için ise özel bir uygulamanın geliştirilmesi gerektiği sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Öğretmeni, Resim Öğretmeni, Uygulamalı Dersler, Uzaktan Eğitim

Extended Abstract

For Fine Arts High Schools, where there are intensively applied courses and theoretical courses are supported by applied courses, the distance education period brings more disadvantage than advantage to teachers and students in terms of the effectiveness of applied courses. In the research, qualitative research was applied to determine the opinions of Fine Arts High School Painting and Music Teachers on the effectiveness of applied courses in the distance education process. In line with the findings obtained from the interviews with the Fine Arts High School Painting and Music Department teachers; It has been determined that the applied lessons held online during the pandemic period are not as efficient as face-to-face education, and distance education platforms are not sufficient for applied music and painting lessons, especially the connection and technical problems experienced during the lessons, and this situation negatively affects the education process. Common problems according to participant comments; It was categorized as "Absence", "Assessment", "Connection Problems" "Internet Quota Problem", "Lack of Motivation" and "Parent Indifference". It has been concluded that distance education should not be preferred for applied courses except in compulsory cases, a special application should be developed to be able to do it, and they want to continue the training of applied courses face-to-face in the post-pandemic period.

In this study, the phenomenology design, which is a method that focuses on understanding lived experiences, was used. Semi-structured interview technique was applied, and the obtained data were analyzed by content analysis. The study group of this research consists of 7 painting and 14 music teachers working at Bursa Zeki Müren Anatolian Fine Arts High School during the 2020-2021 Fall Semester distance education period. The main purpose of Zeki Müren Fine Arts Anatolian High School is to enable students to receive education in the fields of music or painting in line with their interests and abilities; to prepare for higher education programs that require special abilities; foreign language learning; to grow up as creative and productive people who can make interpretations and applications in line with their abilities; to enable them to recognize national and international works of art.

As a result of the research, the general opinion of the participating teachers; Unless a special application or program is designed, applied courses should be conducted face-to-face in line with the necessary precautions. While seeing is important for Art Teachers, hearing is at the forefront for Music teachers. According to the opinion of all Fine Arts High School teachers; Web programs and software used in distance education could not provide sufficient technological support. Problems originating from the software and the internet negatively affect the efficiency and teaching of the course, especially in the application-oriented departments and courses. It was stated by the teachers that different software suitable for their fields should be developed for application-based departments and courses.

For Music Teachers, the most important problem on the basis of the branch is the "Synchronization Problem", while the "Sound Quality" problem comes right after it. These problems are followed by "Connection Quality", "Challenges in Group Work" and "Failure to Meet Technical Requirements".

While the most important branch problem for Art Teachers is "Instant Feedback Difficulty", "Visual Expression Difficulty" comes second. The fact that it is not possible to see all the details of the work done from the camera in the field of painting and that the error cannot be intervened immediately reduces the efficiency of online courses. The difficulties experienced in the expression of the event to be told or the mistake that is intended to be shown are also one of the leading problems experienced in this process for teachers.

Unfortunately, the distance education decision taken during this difficult process did not lead to a very positive process and results in Fine Arts High Schools where applied courses are dominant. Participants emphasize that practical lessons should be done face-to-face, and if this is not possible with full capacity, the classes should be diluted with the hybrid model and face-to-face education should be continued. In the event that face-to-face education is not possible, it is stated that applied courses should be taught with software and platforms specially prepared for the fields, but only in this way, the efficiency of the courses can be obtained.

Keywords: Fine Arts High School, Music Teacher, Art Teacher, Applied Lessons, Distance Education

Giriş

Eğitim süreci olanakları, devletin eşit ve adaletli olarak tüm vatandaşlarına sunduğu bir hizmettir ve bu hizmetin kesintisiz devam etmesi sosyal devlet kavramı açısından çok önemlidir. Özellikle zorunlu eğitim kapsamındaki kademelerde, eğitim kurumlarının çeşitli sebeplerden dolayı açılmadığı bölgelerde, bireylerin fiziken eğitim kurumlarına ulaşamayacağı zamanlarda uzaktan eğitim modeli bireylerin eğitim olanaklarından eşit imkanlardan faydalanmalarını sağlayacak en kolay ve pratik olan model olarak kabul edilmektedir (Kahraman, 2020: 44-56). Uzaktan eğitimin etkili yapılandırılması özellikle beklenmedik kriz dönemlerinde eğitimin devamlılığı ve başarıya ulaşması için çok önemlidir.

Uzaktan eğitim modeli birçok avantaja sahip olsada, bazı dezavantajları da bulunmaktadır. Her eğitim sisteminde olduğu gibi uzaktan eğitim sistemini oluşturan bileşenler (öğrenen, öğretene, içerik, materyal, teknolojik imkanlar, izleme değerlendirme süreçleri) arasında ahenk olması ve bu bileşenlerin tek başına uzaktan eğitimin ihtiyaç duyduğu asgari gereksinimleri karşılaması gerekmektedir. Uygulamalı ve atölye gereksinimli bazı derslerin gerçekleştiği öğrenme ortamlarında yüz yüze etkileşim iş ve işlemlerin öğretmen kontrolünde yapılması çok daha etkilidir. Bu açıdan bakıldığında, uzaktan eğitim modeli atölye ve uygulama dersler için sınırlık ve dezavantaj oluşturabilirken, konuyla ilgili öğrenende oluşacak sorulara her zaman anında dönüt verilememesi, eğitimin devamlılığı ve etkililiği konusunda sorunlara sebep olabilir (Kılınç, 2015). Öte taraftan,

öğrenmeye tek başına motive olamayan, kendi kendine çalışma alışkanlığı kazanamamış veya geliştirememiş bireyler için uzaktan eğitim bazı sıkıntılar oluşturabilir (Altun, 2020:). Bunların yanı sıra, internet alt yapı sorunları ve kullanım ücretlerinin maliyeti internet tabanlı uzaktan eğitimi sekteye uğratabilmektedir. Uzaktan, çevrimiçi eğitim için günümüzde n sayıda teknoloji mevcut olmasına rağmen teknoloji ve alt yapı ile ilgili sorunlarla halen karşılaşabilmektedir. Bu sorunlar çoğunlukla modern teknoloji ile kurulum sorunları, indirme hataları, oturma açma sorunları, video ve ses sorunları olarak ortaya çıkmaktadır (Dhawan, 2020: 5-22). Uzaktan eğitimde de geleneksel eğitim gibi nitelikli ve kaliteli bir eğitim verebilmek için tasarım, bilgi kaynakları, etkileşim, öğrenme ve yönetimi içeren bir sistem içerisinde çalışılarak (Moore, Kearsley, 2011), planlamalarda kuramsal temeller dikkate alınmalıdır (Durak ve ark, 2020: 85-97).

Pandemi nedeniyle dünya genelinde okulların kapanmasıyla eğitime verilen aradan etkilenen öğrenci sayısı dikkate alınarak, eğitimin devamlılığını sağlayabilmek için UNESCO (2020), dünyadaki tüm eğitim sistemlerini uzaktan eğitim çözümlerini uygulamaya davet etmiştir. Alınan uzaktan eğitim kararı ile hükümetler birkaç gün içinde, tüm kademelerdeki sınıfları yüz yüze eğitimden online eğitime dönüştürebilmek için öğretimi yeniden tasarlamak zorunda kalmıştır (Perry & Steck, 2019). Ancak, Anderson'a (2020) göre, dünyadaki öğrencileri pandemi sebebiyle online eğitime taşımak, eğitim sistemindeki varolan derin eşitsizlikleri ortaya çıkarmıştır. Salgın, öğrencilerin zaman, alan ve çalışmaya odaklanma konusundaki zorluklarını artırmıştır. Öğrencilerin bilişsel gelişimlerine ek olarak duygusal ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesi gerekliliği artık bilinen bir zorunluluktur. Bu etkiler, farklı sosyoekonomik koşullardaki çocuklar, farklı okul türleri ve farklı ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermiş, özellikle ebeveynlerinin eğitim ve kaynakları, çoğu ülkede pandemi sebebiyle daha da ağırlaşmıştır. Yoksulluk ve sosyal eşitsizlik artmış, evde sınırlı alan ve bağlantı kaynaklarını paylaşan büyük ailelerdeki çocuklar, çalışmak için daha az alana, zamana mahkum olmuşlardır. Ayrıca, teknolojik altyapı, bağlantıya erişim, önceki deneyim ve Digi-pedagoji bilgisi alanlarındaki farklar, toplumlar ve ülkeler arasında farklılıklara sebebiyet vermiştir. Uzaktan eğitimde hedeflenen öğrenci yüzdesi ile uzaktan eğitimle ulaşılan öğrenci yüzdesi arasındaki fark eşitsizliğin boyutunu ve uzaktan eğitimin olumsuz etkilerinin olduğunu göstermiştir (Marek ve ark., 2021).

UNESCO'ya (2020) göre, herkes için eşit ve kaliteli bir uzaktan eğitimin fırsatı sağlanabilmesi ve var olan eşitsizlikleri en aza indirebilmek için, teknolojik hazırlık, (internet bağlantısı, dijital araçlara, TV, radyo gibi araçlara erişimi iyileştirmek), İçerik hazırlığı, (TV veya radyo programları, çevrimiçi platformlar ile sunulan veya müfredatla uyumlu olan basılı materyallere erişimi kolaylaştırmak), Pedagojik hazırlık, (öğreticilerin öğrenmeyi tasarlamaya, kolaylaştırmaya veya uzaktan eğitim yöntemine uygun materyalleri kullanmaya rehberlik yapmak ve ebeveynlere etkili uzaktan öğrenmeyi kolaylaştırma imkânları sağlamak) ve izleme ve değerlendirme hazırlığı (Uzaktan öğrenmeye erişim, öğrenme süreci izlenerek, öğrenme başarılarının değerlendirilmesi) yapılmalıdır.

Türkiye'de pandemi dönemi uzaktan eğitim çalışmaları kapsamında, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki okullar için üç TV Kanalı ve EBA üzerinden eğitimlerin sürdürülmesi kararlaştırılmıştır. Pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarında üç temel öge kullanılmıştır. Bunlar;

- 1) Televizyon yayınları: İlkokul ve ortaokul düzeyi için 10 farklı ders, lise düzeyi için ise 22 farklı ders uzaktan eğitim şeklinde, TV destekli olarak gerçekleştirilmiştir. Resim, Müzik, Beden Eğitimi gibi uygulamaya dayalı dersler yayınlarda yer almamıştır (Can, 2020: 11-53).

- 2) Eğitim Bilişim Ağı (EBA) içerikleri: Etkileşimli okul kitapları, ders anlatım videoları, sınavlar ve uygulamalar ile okul öncesinden 12. sınıfa kadar 1.600'den fazla ders ve 20.000'in üzerinde etkileşimli içerik sunulmuştur.
- 3) Çeşitli uygulamalar vasıtası ile senkron olarak sürdürülen eğitimler: canlı dersler, öğretmen ve öğrencilerin ders saatinde eğitim-öğretim faaliyetlerini eş zamanlı olarak farklı platformlar üzerinden yürütülürken aynı zamanda, sohbet odası ve forum gibi online eş-zamanlı iletişim araçlarıyla da desteklenmiştir.

Pandemi süreci ile uygulamalı olarak yürütülen dersler de teknoloji yardımıyla uzaktan yapılmaya başlanmıştır. Uygulamalı dersler, bir konuda, deneysel, fiziksel veya klinik uygulamalar yapmayı gerektiren derslerdir. Uygulamalı derslerde, öğretmen tarafından uygulamalı olarak gösterim söz konusu olabildiği gibi, teknolojinin katkısı, alet veya bir cihaz kullanımı da gerekli olabilmektedir. Uygulamalı derslerde beklenti teorik bilgi ile uygulamaya dönük deneyimin süreç sonunda harmanlanarak kalıcı olarak öğrenmenin gerçekleşmesidir. Uygulamalı derslerin, teorik derslerden uygulama ve yöntem açısından belirgin farklılıkları bulunmaktadır. Uygulamalı derslerde öğrenci gelişimini takip edebilmek adına öğrenciler ve öğretmen bir aradadır. Öğrenci ile birebir iletişim kurma ve çalışması üzerinde yerinde ve derinlemesine değerlendirmeler yapılabilme imkanı vardır. Bu sayede öğrencinin konu ile ilgili pratikleri gerçek yaşamla bağlantılı şekilde uygulanabilmektedir. Uzaktan eğitim ile öğrenciler, yüz yüze eğitimin getirdiği bir arada olma, uygulamayı birebir görebilme ve uygulayarak öğrenme gibi olanaklardan mahrum kalmışlardır (Ünlüer ve ark., 2021: 87-104).

Sanat eğitimi içerisinde birçok disiplinde (müzik, resim, dans, heykel, tiyatro, sinema) ağırlıklı olarak uygulamaya dayalı eğitim veren eğitim kurumları, zorunlu olarak geçilen uzaktan eğitim sürecinde uzun yıllara dayalı olan öğretim sistemlerini ve geleneklerini değiştirmek zorunda kalmışlardır (Akgül, 2021: 415-432). Geleneksel eğitimde, sanat ve tasarım eğitiminin gerekliliği üzere öğretmenler her öğrenci için gerekli zamanı ayırıp, öğrencilerin birbirinden farklı olan yapılarına uygun eğitim verebilmektedir. Öğrenciler, gerek doğrudan ders ile alakalı, gerekse yaratıcılık süreçlerine etki edebilecek pek çok etmen ile ilgili, diğer öğrencilerle ve öğretmenlerle fikir alışverişi yapabilmektedirler. Bunların bir sonucu olarak, ders mekanları olarak tasarlanan atölyeler ve müzik odaları öğrencilerin kişiselleştirebildiği ve vakit geçirmek isteyeceği yerler haline gelmektedir. Sanat ve tasarım eğitimi için genellenebilir ki, atölye deneyimi en az, öğretmenin yapacağı sunumlar kadar önemlidir. Atölye deneyiminin avantajları arasında, öğrencilerin ihtiyaç duydukları zaman ve ihtiyaç duydukları kadar öğretmen ilgisini elde edebilmeleri ve sınıf arkadaşları ile rekabetin yanı sıra takım çalışması içerisinde de girebilmeleridir (Ünlüer ve ark, 2021: 87-104).

Uygulamalı dersler mesleki eğitim veren ortaöğretim kurumları için oldukça önem taşımaktadır. Uzaktan eğitim sürecinde, uygulamalı dersler için sosyal medya veya EBA platformundan video ve örnek uygulama paylaşımları, gösterip yaptırmaya çalışma, ödev verme, sunu hazırlama, web uygulamaları ile animasyonlarla, soru cevap yaparak ve etkileşimli kitaplar yardımıyla dersler müfredata uygun işlenmeye çalışılmıştır (Çelik, 2020) Ancak yapılan araştırmalarda (Özer, 2020; Tuncer, 2021; Umuzdaş ve Baş, 2020; Soylu, 2022; Sağer, Arda ve Şalliel, 2014) bunun yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) öğrencilerin sanat alanında temel bilgi ve beceri kazanmalarını; yüksek öğretimin sanat eğitimi veren programlarına hazırlanmalarını amaçlayan 4 yıllık eğitim-öğretim veren yatılı, gündüzlü ve karma ortaöğretim kurumlardır (Yılmaz, 2021: (sy)). Türkiye genelinde 74 ilde toplam 82 GSL bulunmakta olup verdiği eğitim programları açısından resim ve müzik olarak iki ana bölüme ayrılmaktadır. GSL müzik bölümünde 9. sınıfta 6 saat, 10. sınıfta 10 saat, 11.

sınıfta 20 saat, 12. sınıfta 19 saat uygulamaya dayalı alan dersi işlenmektedir. GSL müzik bölümünde okuyan öğrencilere, zorunlu olan alan ve kültür derslerinin yanında seçmeli sanat dersleri de verilmektedir. Seçmeli uygulamaya dayalı sanat dersleri 9. sınıfta 2 saat, 11. sınıfta 2 saat, 12. sınıfta 3 saat verilmektedir. Her kademedede zorunlu ve seçmeli olmak üzere toplam 40 saat ders işlenmektedir (TTKB, 2022: (sy)). GSL Görsel Sanatlar bölümünde de müzik bölümünde olduğu gibi zorunlu ve seçmeli alan dersleri ve zorunlu kültür dersleriyle beraber haftada toplam 40 saat ders işlenmektedir. 9. sınıfta 8 saat, 10. sınıfta 10 saat, 11. sınıfta 20 saat, 12. sınıfta 18 saat uygulamaya dayalı alan dersi yürütülmektedir. GSL Görsel Sanatlar bölümünde okuyan öğrencilere, zorunlu olan alan ve kültür derslerinin yanında; 9. sınıfta 6 saat, 12. sınıfta 2 saat seçmeli uygulamaya dayalı sanat dersleri de verilmektedir (TTKB, 2022: (sy)). GSL, görsel sanatlar alanında iki ve üç boyutlu çalışma, grafik tasarım derslerinin yapılabileceği atölyeler bulunmaktadır. Müzik bölümünün kullandığı derslikler de bireysel ve toplu çalışmalara uygun olarak düzenlenmiştir. Her sınıf kademesinin kendine ait sınıfı bulunmaktadır. Uygulamaya dayalı dersler için kullanılan resim atölyelerinde alan dersinin ihtiyacına göre; masa, resim şöalesi, projeksiyon perdesi ve projeksiyon cihazı, dolap bulunmaktadır. Öğrencilerin oyma, kabartma, kalıp alma gibi teknikleri öğrendikleri üç boyutlu sanat atölye dersinin içeriğine uygun birçok alete erişimleri sağlamaktadır. Grafik atölyelerinde, öğrencilerin grafik tasarımda kullanılan programları öğrenebilecekleri ve uygulayabilecekleri bilgisayarlar bulunmaktadır. Heykel atölyeleri de öğrencilerin üç boyutlu çalışmalar yapabilecekleri ve uygun aletler bulabilecekleri ortamı sağlamaya yönelik oluşturulmuştur (Yılmaz, 2021: (sy)). Müzik bölümünde öğrencinin müziksel işitme yapısına ve fiziksel durumuna uygun enstrüman seçimi yapılır. Dersler; seçimi yapılan enstrümanlara göre öğretmenle bire bir veya grup halinde yürütülür.

Görsel sanatlar ve müzik eğitiminde uygulama, dersin temel amacına ulaşabilmesi ve öğrencide öğrenmenin pekişmesi açısından çok önemli bir yere sahiptir. Sanatsal uygulamada sürecin doğru bir şekilde sonuçlanabilmesi için uygulamada kullanılan malzemeler, uygulama mekânı, sergileme mekânı, öğrenci seviyesi, öğretmenin uygulama süreci içindeki rolü, konu ve teknik ilişkisi, uygulamada kullanılan malzemelerin güvenlik tedbirleri, uygulamada birincil kaynaklardan yararlanma oldukça önemlidir (Erim, 2021: 178-189).

Pandemi sürecinde pek çok ülke gibi Türkiye’de de 2020 yılının mart ayında eğitimin her kademesi için yüz yüze eğitim faaliyetleri durdurulmuş, alınan bu karar ile Güzel sanatlar liselerinde de EBA sistemi, üzerinden yürütülmeye başlanmıştır. Özellikle atölye ve stüdyo içerikli derslere sahip olan okullarda atölye alt yapısı gerektiren uygulamalı derslerin uzaktan eğitim modeliyle sürdürülmesinde öğrencilerin ve öğretmenlerin zorluklarla karşılaştığı görülmüştür (Kahraman, 2020: 44-56).

Yoğunlukla uygulamalı derslerin olduğu, teorik derslerin uygulamalı derslerle desteklendiği Güzel Sanatlar Liseleri için, uzaktan eğitim dönemi uygulamalı derslerin etkililiği açısından öğretmenlere ve öğrencilere avantajdan çok dezavantaj getirmiştir. Genel kültür dersleri yanında, ağırlıklı olarak atölyede uygulamalı eğitim veren Güzel Sanatlar liselerinin sorunları ise diğer liselere göre farklılaşmaktadır. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri için atölye derslerinin önemi ve ağırlığı oldukça fazladır. Güzel Sanatlar liselerinin uygulamalı olan alan derslerinin, pandemi döneminde uzaktan yürütülmesinin, branş öğretmenleri tarafından değerlendirilmesine yönelik sorunun araştırılmasına gerek olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulguların, atölye dersi öğretmenlerinin pandemi döneminde yaşadıkları zorlukları aşabilmeleri için yol gösterici olabileceği, ileride yaşanabilecek uzaktan eğitim faaliyetleri için öğretmen görüşünün uygulamalı derslerin yürütülmesinde faydalı ve verimli olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde uygulama gerektiren atölye derslerinde yaşanan sorunları resim ve müzik öğretmenlerinin algılarına göre değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Uzaktan eğitim sürecinde çevirim içi yapılan uygulamalı dersler ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?
2. Uzaktan eğitim süreci öğrencilerin akademik başarısını ve derse olan ilgi ve katılımını nasıl etkilemiştir?

Yöntem

Bu çalışmada yaşanmış tecrübeleri anlamaya odaklanan bir yöntem olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021Güz Dönemi uzaktan eğitim sürecinde Bursa Zeki Müren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde görev yapan 7 resim ve 14 müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Zeki Müren Güzel Sanatlar Anadolu lisesinin temel amacı müzik veya resim alanlarında öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim öğretim görmelerini; özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını; yabancı dil öğrenmelerini; yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini; milli ve milletlerarası sanat eserlerini tanımlarını sağlamaktır. Okulda 55 öğretmen ve 301 öğrenci bulunmaktadır. Okulda 10 derslik, 12 resim ve sanat atölyesi, 21 müzik sınıfı, 1 kütüphane ve 1 konferans salonu bulunmaktadır. Araştırmada okuldaki tüm müzik ve resim öğretmenlerine ulaşılmıştır. Veriler 2021 yılı Kasım ve Aralık aylarında toplanmıştır. Çalışma kapsamında katılımcıların demografik bilgileri tablo 1 de gösterilmiştir.

Tablo1 :Katılımcılara ait demografik özellikler

Kod	Cinsiyet	Branş	Kod	Cinsiyet	Branş
Ö1	Kadın	Resim	Ö12	Erkek	Müzik
Ö2	Kadın	Resim	Ö13	Kadın	Resim
Ö3	Kadın	Müzik	Ö14	Kadın	Müzik
Ö4	Kadın	Müzik	Ö15	Erkek	Müzik
Ö5	Erkek	Müzik	Ö16	Erkek	Müzik
Ö6	Kadın	Resim	Ö17	Erkek	Resim
Ö7	Kadın	Müzik	Ö18	Kadın	Resim
Ö8	Erkek	Müzik	Ö19	Kadın	Resim
Ö9	Kadın	Müzik	Ö20	Kadın	Müzik
Ö10	Kadın	Müzik	Ö21	Kadın	Müzik
Ö11	Kadın	Müzik			

Veri Toplama Süreci

Araştırma için Bursa Zeki Müren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim ve Müzik öğretmenlerinden online olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle veri toplanmıştır. Araştırma izni ile birlikte Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma Etik İzni (2021-7) de ilgili kuruldan alınmıştır. Araştırmada verileri toplayabilmek için gerçekleşen görüşmelerde kullanılmak üzere yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuş,

form iki kısım olmak üzere hazırlanmıştır. İlk kısımda katılım sağlayan öğretmenlerin mesleki deneyim süreleri, cinsiyetleri, branşları, öğrenim durumları sorulmuştur. Görüşme formu geliştirilirken soruların açık, anlaşılır ve katılımcıyı yönlendirmeden uzak olmasına özen gösterilmiştir. Soruların dizilişinde konunun alt başlıklarına göre bir sıra izlenmiştir. Her bir görüşme yaklaşık 1 saat sürmüştür.

Verilerin Çözümlemesi

Online olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle yapılan görüşmeler, word belgesi olarak dijital ortama aktarılmış ve düzenlenmiştir. Araştırmada aktarılabilişliği arttırmak için araştırma modeli, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi ve bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) arttırmak amacıyla bulguların tamamı yorum yapılmadan ve katılımcı gizliliği ile sunulmuştur. Görüşmelerde katılımcıların isimlerinin gizli tutularak isim yerine Ö1, Ö2, Ö3, Ö4 şeklinde. kısaltmalarla kodlanması ve verdikleri cevapların sadece bilimsel veri olarak kullanılacağına bildirilmesi, araştırmaya katılan öğretmenlerin baskıdan uzak daha özgür ve daha rahat cevaplar vermelerini sağlamıştır. Bu durum nedeniyle, görüşmelerde öğretmenlerden toplanan verilerin tamamen kendi düşüncelerini ve gerçek durumu yansıttığı düşünülmektedir. Araştırmanın güvenilirliğini arttırmak amacı ile çalışmada uzman incelemesine başvurulmuş, tüm bölümler incelenerek geri bildirim alınmıştır. Alınan geri bildirim doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Verilerin çözümlemesinde içerik analizi tekniğine başvurulmuştur. Bu teknikte, belirli tema ve kavramlara dayalı benzer veriler toplanır, anlamlı bir düzen içinde düzenlenir ve ardından yorumlanır (Yıldırım, Şimşek, 2016: (sy)). İçerik analizi dört adımdan oluşur: verilerin etiketlenmesi, temaların bulunması, etiketlerin ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması ve yorumlanması. Mevcut çalışmada, araştırmacılar öncelikle veriler üzerinde bireysel olarak içerik analizi yapmıştır. Veri analizinde, İngilizcede kısaca 3C olarak da bahsedilen, “Kod (Codes)-Kategori (Categories) –Tema (Concepts)” sırasına uyulmuştur (Lichtman, 2011: (sy)). Daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek kodlar, kategoriler ve temalar üzerinde tartışmışlardır. Benzer kodlar, kategoriler ve temalar oluşturulmuş kabul edilmiş ve farklılıklar varsa tartışılmıştır. Ayrıca araştırmacılar tarafından kodlar, kategoriler ve temalar konusunda araştırma dışı bir uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzmanla yapılan görüşmelerin ardından ana temalar belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği yanıtların frekans sıklığı, tablolarda verilerek ve katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevaplar ortak sorunlar ve branşa yönelik sorunlar olarak aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2. Resim öğretmenlerinin uygulamalı derslerde yaşadığı sorunlar

Kategori	f	%
Malzemeye Ulaşım	1	14.2
Anlık Dönüt Zorluğu	3	42.8
Kapalı Ekranda Ders İşlemek Zorunda Kalma	1	14.2
Görsel İfade Zorluğu	2	28.4

Resim branş öğretmenlerinin kendi alanları ile ilgili yaşadığı sorunlar; malzemeye ulaşım, anlık dönüt zorluğu, kapalı ekran ders işlemek zorunda kalma, görsel ifade zorluğu olarak sıralanmıştır.

Tablo 3: Resim alan derslerinde yaşanan branş bazlı sorunlara ilişkin kategori kod tablosu

Problem	Kategori	Kod
Çevrimiçi yapılan uygulamalı Resim derslerinde yaşanan branş bazlı sorunlar	Malzemeye Ulaşım	Karantina ve sokağa çıkma yasaklarının olduğu dönemde uygulama dersleri için gereken malzemeye ulaşamama
	Anlık Müdahale Zorluğu	Çalışmalarda yapılan yanlışın veya düzeltilmesi gereken yerin, aynı ortamda olmama ve kullanılan teknolojik aletler veya internet kalitesinden kaynaklı net görünmemesi sebebi ile anlık olarak dönüt sağlanamaması
	Kapalı Ekran Ders İşlemek Zorunda Kalma	Müdahale gerektiren yerin görülememesi veya işitilememesi, farkedilse dahi öğrenciye dönüt verirken zorluklar yaşanması, Müdahalenin ve dönütlerin geç ve eksik olması nedeniyle her öğrenciden beklenen öğrenmenin eşit gerçekleşmemesi,
	Görsel İfade Zorluğu	Ev ortamının verdiği rahatlıktan ve özel sebeplerden kaynaklı kamera açılmaması veya kota eksikliği nedeniyle kamera açılmaması
		Hataların öğrenciye anlatılırken anlaşılabilmesi, Çalışma üzerinde öğretmenin müdahalesinin mümkün olmaması

Görsel Sanatlar atölye çalışmalarında uzaktan eğitimde kamera kalitesinin çok önemli olduğu çizimlerde ve çalışmalarda yapılan yanlışın veya düzeltilmesi gereken yerin anlık dönüt sağlanarak öğrencinin yönlendirilmesi gerektiği ancak bunun uzaktan eğitimde maalesef çokta mümkün olmadığı katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Öğretmenler bu durumla birlikte görsel ifade sıkıntısı da yaşamışlardır. Katılımcılar sokağa çıkma yasaklarının olduğu ve çoğu işletmenin kapalı olduğu dönemde öğrencilerin gerekli malzemeye ulaşmada büyük sıkıntılar yaşadığını, öğrencilerin çoğunun ev ortamının verdiği rahatlıktan ve özel sebeplerden kaynaklı kamera açmadığını bu durumların da ders

işlenişinde ve yapılan çalışmaları değerlendirmede sorun yarattığını ifade etmişlerdir. Resim öğretmenlerinin branş bazında yaşadığı sorunlara ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

“Kameraların görüntü kalitesinden kaynaklı, çalışmalardaki ayrıntıları fark edemediğimiz için derste olduğu gibi gözlem yapamıyoruz. Öğrencilere ne tür ve nerede nasıl bir hata yaptıklarını anlatmakta çok zorlanıyoruz.(Ö17)”

“Uygulamalı dersler malzemeye ulaşım ve uygulama sırasında zorluklar getirdi. Gerekli dönütlerin anlık verilmesi gereken dersler olduğu için öğretmen olarak yaşanan her olumsuz durumun çözümünü üretmeye çalışarak öğrenci kazanımlarını vermeye çalıştık. Öğrenciler zamanla ilgilerini kaybetti tekrar motivasyonu sağlamak zorlaştı. Derse katılım, görsel dönüt alamamak vs. yüz yüze olan anlık müdahaleleri online da yapamamak öğrenme çıktılarında farklılık oluşmasına neden oldu. Öğrencilerin ders içi görüntülerini alamamak yapılan çalışmayı anlık değerlendirme ve dönüt verilmesini engelledi. (Ö18)”

“Bazı uygulama gerektiren durumlarda, çizim veya tuvaldeki sorunları ifade ederken sorunun öğrenci tarafından net anlaşılabilmesi gibi sorunlar çıkması sık yaşadıklarımız (Ö19)”

“Sanatsal gelişimlerini olumsuz etkiledi. Çalışmaları esnasında istedikleri zaman bizlerden dönüt alamadılar (Ö6)”

“Yüz yüze olan anlık müdahaleleri online da yapamamak öğrenme çıktılarında farklılık oluşmasına neden oldu. Hata yaparak öğrenen öğrenciler çok mağdur oldu.(Ö18)”

Tablo 4. Müzik öğretmenlerinin uygulamalı derslerde yaşadığı sorunlar

Kategori	f	%
Bağlantı Kalitesi	4	28.5
Sesin Eş Zamanlı Ulaşmaması (Senkrozisasyon)	9	64.2
Grup Çalışmaları Yapmada Yaşanılan Zorluk	4	28.5
Ses Kalitesi	8	57
Teknik Gerekliliklerin Yapılamaması (Akort)	4	28.5

Müzik öğretmenlerinin kendi alanları ile ilgili yaşadığı sorunlar; bağlantı kalitesi, sesin eş zamanlı ulaşmaması (senkronizasyon sorunu), grup çalışmalarını yapmada yaşanan zorluk, ses kalitesi, teknik gerekliliklerin yapılamaması (akort sorunu) olarak sıralanmıştır.

Tablo 5: Müzik derslerinde yaşanan branş bazlı sorunlara ilişkin kategori kod tablosu

Problem	Kategori	Kod
Çevrimiçi yapılan uygulamalı Müzik derslerinde yaşanan branş bazlı sorunlar	Bağlantı Kalitesine Bağlı Sorunlar	İnternet ve altyapı sıkıntılarında kaynaklı bağlantının sıklıkla kesilmesi nedeniyle dersin bölünmesi
	Senkronizasyon Sorunu	Sesin eş zamanlı ulaşmaması sebebiyle ritimde, entonasyonda bölünmelerin yaşanması

Grup Çalışmalarını Yapmada Yaşanılan Zorluk	Birçok kişi ile aynı anda bağlanmada yaşanan sıkıntı sebebiyle grup çalışmalarının verimsizleşmesi
Ses Kalitesi	Uygulamaların alan bazlı olmaması sebebi ile müziği arka fon olarak tanımlayarak engellemesi
Teknik Gerekliliklerin Yapılamaması	Akort ve teknik gerekliliklerin ifade ile yapılamaması ve bu eksiklikler sebebi ile müzik aletlerinden tam performans sağlanamaması

Müzik öğretmenlerinin branş bazında yaşanan sorunlara ilişkin verdikleri yanıtlardan bazıları şöyledir:

“Keman derslerine giriyorum, bağlantı kalitesinin iyi olmaması sebebiyle öğrencilerimle hiç verimli ders yapamadım. Normal ders programından fazla saat bağlantı kurmama rağmen sesin eş zamanlı ulaşmaması sebebiyle ritimde, entonasyonda ve duruş tutuş kazanımlarında öğrencilerim gerilediler. (Ö3)”

“Müzik dersi yapıldığı için senkronizasyon sorunu yaşadık bazı öğrencilerin interneti çekmedi. (Ö4)”

“Dersim gereği (çalgı toplulukları) öğrencilerin aynı anda bir eser çalması gerektiği için uzaktan eğitim sürecinde ders yeterince verimli geçmemiştir. Uzaktan eğitim ile dersimin işlenmesi imkansız hale gelmiştir. (Ö7)”

“Kullanılan online ders uygulamaları konuşma için yapıldığından müzik için uygun değildir. Enstrüman sesleri arka fon sesi olarak algılayarak çalgı seslerini engellemektedir. Zoom uygulamasının ayarlarından bu engelleme bilgisayar üzerinden kapatılsa da telefondan bağlanan öğrenciler bunu kapatamamış bu sebeple bazı derslerde öğrencinin çaldığı seslerin hiç duyulmamasına neden olmuştur. (Ö8)”

“Bağlantıda sesler direk iletilmediği için sorun oluyor. (Ö10)”

“Bağlantı problemleri, seslerin eşzamanlı gelmemesi, teknik gerekliliklerin uzaktan da yapılamaması. (Ö11)”

“Enstrüman derslerinde çocuklar akort yapamadıkları için çok verimli dinleyemedim. (Ö12)”

“Teknolojik donanım dersin en önemli unsuru olan ses kalitesini kötü etkilemiştir. Öğrencilerin zorlandıkları bir duruş ya da pozisyonda parmağınız ile ufak bir düzeltme ile gösterebileceğiniz bir durum uzaktan eğitimde saatlerce anlatılması gereken bir durum haline gelmiştir. (Ö8)”

“İletişim kopuklukları, senkron sorunu, görüntü kalitesi bunlar bizim süreçte karşılaştıklarımızdı. Bu sebeple genelde uzaktan eğitimin dezavantajını yaşadık. (Ö11)”

“uygulamalı derslerde tutuş oturuş mızrap tutma gibi konuları tam anlamıyla veremedik. (Ö12)”

“Kameraların kalitesinden kaynaklı çok net görüntü elde edemediğimiz için yüz yüze yapılan ders gibi gözlem yapamıyoruz. Bazı öğrenciler sırf bu nedenle uygulama derslerine girmek istemediklerini söylüyor ve ders sonrasında whatsapp yolu ile çalışmalarını ayrıntılı yollayarak dönüt istiyorlar(Ö5)”

“ Öğrenciler sağlıklı bir şekilde dinlenemedikleri için çalgı çalma tekniklerinde sıkıntılar meydana gelmiştir. (Ö1)”

Tablo 6: Resim ve müzik öğretmenlerinin çevrimiçi uygulamalı derslerde yaşadığı ortak sorunlar

Kategori	f	%
Devamsızlık	9	42.8
Değerlendirme	4	19
Bağlantı Sorunları	6	28.5
İnternet Kota Sorunu	3	14.2
Motivasyon Eksikliği	3	14.2
Veli İlgisizliği	2	9.5

Resim ve müzik öğretmenlerinin çevrimiçi uygulamalı derslerde yaşadığı ortak sorunlar; internet bağlantısındaki kopukluklar, öğrencilerin ve öğretmenlerin internet kotalarının yetmeyişi, yoklama alınmadığı için öğrencilerin derse olan ilgisizlikleri ve devamsızlıkları, öğrenci ve öğretmenlerde yaşanan sosyal ortamdan uzaklaşmanın verdiği motivasyon eksikliği ve veli ilgisizliği olarak saptanmıştır.

Tablo 7: Müzik ve resim derslerinde yaşanan ortak sorunlara ilişkin kategori kod tablosu

Problem	Kategori	Kod
Çevrimiçi yapılan uygulamalı Müzik ve Resim derslerinde yaşanan ortak sorunlar	Devamsızlık	Derslerde yoklamanın alınmaması ve alınsa dahi sisteme girilmemesi nedeniyle öğrencilerde artan devamsızlık
	Ölçme ve Değerlendirme	Uygulamalı dersleri değerlendirmenin zorluğu Akademik başarının düşmesi İnternet ve altyapı sorunu nedeniyle değerlendirmede yaşanan zorluk
	Bağlantı Sorunları	Altyapı sorunu ve bağlantı kopuklukları
	İnternet Kota Sorunu	Öğretmen ve öğrencilerde ders yoğunluğu nedeniyle yaşanan Kota yetersizliği,

Motivasyon Eksikliği	Derse katılmada ve verilen görevleri yapmada isteksizlikler Özellikle yetenek sınavına girecek öğrencilerde eksik ve yetersizlik hissi ile motivasyonda düşme ve kaygı Arkadaş ve okul ortamından uzak olma,
Veli İlgisizliği	Öğrencinin ders takibinin yapılmaması, Okulla ve öğretmenler ile öğrenci ve süreç hakkında gerekli görüşmelerin yapılmaması İletişim eksikliği

Resim ve müzik öğretmenlerinin yaşadığı ortak sorunlara ilişkin görüşleri aşağıda sunulmuştur.

“Dersine girdiğim öğrenci velileri ile birebir konuştuğumda bir çok velinin duyarısız davranışı bütün yuku öğretmene bırakması ve çocuğunun çalışmalarından pek haberdar olmadığını gördüm. (Ö1)”

“Öğrencilerin motivasyonu düştü ders dışında da onlarla bağlantı kurarak aramızdaki ilişkiyi sıcak tutmaya çalıştım. (Ö3)”

“Derslere hiç katılmayan öğrenciler vardı. Bu öğrencilere mesaj ile ulaşmaya çalıştım fakat çok etkili olmadı. Motivasyonları düştü. Onlar için büyük zaman kaybı oldu. (Ö5)”

“Öğrencilerin katılımlarıyla ilgili sıkıntılar vardı. Mazeretler internetim sıkıntılı, internetim yok gibi nedenler. Bu zorlu süreçte bunlar gibi sorunlarla karşılaşmak normal. Derse giremeyenlere ödevler verilerek geri kalmaları önlenmeye çalışılmıştır. (Ö20)”

“Amacımız sadece öğrenciyi sürecin içerisinde tutmaktı. Öğrencilerin bir kısmında bazı derslere katılırken, bazı derslere hiç girmediler. Dönem boyunca iki üç haftada bir derse katılan öğrenciler vardı. Nedenlerini sorduğumda aynı mazeretleri söylediler; internet kota sıkıntısı, devamsızlık ve not kaygısının olmaması. (Ö4)”

“Devam zorunluluğu olmadığı için öğrenciler derslere düzenli giriş yapmadılar. Bu da derslerde kazanım farklılıklarının oluşmasına sebep oldu. İnternet erişimlerinde sıkıntılar yaşandı. Bence önce internet bedava olmalıydı. Bilgisayarı olmayan öğrenciler tespit edilip eksiler giderilmeliydi. İlk dönem EBA' da erişim problemleri yaşandı. Sistem olarak güzel ama geliştirilebilir. (Ö6)”

“Uzaktan eğitim ile dersimde ölçme değerlendirme yapılması çok zor, işin gerçeğini söylemek gerekirse pek de yapmadım. (Ö7)”

“Gerçek bir değerlendirme yapılamadığını düşünüyorum. (Ö11)”

“Uygulamalı dersler uzaktan çok zor oluyor teknik anlamda bir sürü sıkıntı yaşıyor karşıdan göstersekte öğrenciye müdahale etmek gerektiği noktalar eksik kalıyor döndüklerinde bir sürü sıkıntı yaşadık teknik anlamda çok verimli diyemem. (Ö4)”

“Çalışmaya hevesli öğrencilerle bir sorun yaşanmadı. Onlar tüm derslere aynı ilgi ile katıldılar. İsteksiz öğrenciler ve derse girmeyen öğrencilerde ders konularında ve el becerilerinde gerileme olduğu gözlemlendi. (Ö19)”

“Yakından göremedikleri için yapmakta çok zorlanıp (özellikle alt sınıflar) olumsuz etkilendiler. (Ö14)”

“Öğrencilerin akademik başarısında düşüş gözlemlenmiştir. (Ö8)”

“Üniversiteye giriş başarısı belli oranda düştü. (Ö9)”

“Akademik başarı olumsuz etkilendi. (Ö10)”

“Başarıyı kötü etkiledi. Yetenek sınavlarında beklenen başarı sağlanamadı. (Ö11)”

“Üniversiteye giriş oranı düştü. Sınav barajını geçemediler. (Ö14)”

“Uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yöntemi ile yapılabilmesi için öğrencinin ileri seviyede olması gerekir. Yeni başlamış öğrencilerle durum isin icinsen cikılmaz hal alabilir. Atolye de birebir uygulama yapıldığında öğrenciye çalışma disiplini vermek mümkünken online bir eğitimde öğretmenin etki alanı oldukça düşük seviyede kalıyor. (Ö1)”

“ Öğrencilerin yeterli motive ve isteğe sahip olmamasından dolayı ders verimliliğinin yüz yüze kıyasla düşük. Uygulama dersleri için imkân ve verim düşük. (Ö3)”

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Lisesi’nde uzaktan eğitim ile gerçekleştirilen uygulamalı derslere ilişkin Resim ve Müzik öğretmenlerinin görüşlerini saptamak için yürütülmüştür. Araştırma sonucunda katılımcı öğretmenlerin genel görüşü; özel bir uygulama veya program tasarlanmadığı sürece uygulamalı dersler gerekli tedbirler doğrultusunda yüz yüze yapılmalı yönünde belirlenmiştir. Resim öğretmenleri için görmek önemli iken Müzik öğretmenleri için işitme ön plandadır. Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin tamamının görüşüne göre; uzaktan eğitimde kullanılan web programları ve yazılımlar yeterli teknolojik desteği sağlayamamıştır. Yazılım ve internet kaynaklı sıkıntılar özellikle uygulama ağırlıklı bölüm ve derslerde dersin verimini ve işlenişini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenlere tarafından, uygulamaya dayalı bölüm ve dersler için alanlarına uygun farklı yazılımlar geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Müzik öğretmenleri için branş bazındaki en önemli sorun “Senkronizasyon Sorunu” olurken “Ses Kalitesi” sorunu hemen ardından gelmektedir. Bu problemleri “Bağlantı Kalitesi”, “Grup Çalışmalarında Yaşanan Zorluklar” ve “Teknik Gerekliliklerin Yapılamayışı” takip etmektedir. Bu bulgular Özer’in (2020: (sy)), müzik bölümünde görev yapan öğretim elemanlarının görüşlerini değerlendirdiği çalışması, Tuncer’in (2021: (sy)) uzaktan eğitimle pandemi döneminde uygulamalı ders alan, konservatuvar, tıp, diş hekimliği ve müzik öğretmenliği bölümlerindeki öğrencilerle yaptığı çalışma ve Umuzdaş ve Baş (2020: 204-220), Soylu (2022) ve Sağer ve ark. (2014: 69-79) çalışma bulguları ile örtüşmektedir. GSL’nde müzik bölümü öğrencileri için özel olarak tasarlanan odalarda öğrencinin ihtiyacına ve alanına uygun enstrümanlar bulunmaktadır. Bu sayede öğrenci istediği veya ihtiyacı olan enstrümana

ulaşabilmekte ve bireysel olarak çalışmasını gerçekleştirebilmektedir. Ancak uzaktan eğitimde bu imkan sağlanamamaktadır. Öğrenci sadece elinde olan enstrümanla çalışma yapma durumunda kalmaktadır. Müzik öğretmenlerimizin ifadesiyle EBA ve bilinen diğer platformlar görüşme odaklı yapıya sahip oldukları için ses üzerine yapılan çalışmalarda özellikle sesin eş zamanlı ulaşmamasından kaynaklı ritim ve entonasyon sorunları ortaya çıkmış ve ders işlenişinden beklenen verim alınamamıştır. Özellikle grup veya koro çalışmaları sistem sıkıntılarından dolayı yapılamamıştır. Teknik gereklilikler, özellikle akort sorunu yeni başlayan 9. Sınıf öğrencileri için uygulamalı derslerde sorun haline almıştır.

Resim öğretmenleri için en önemli branş sorunu “Anlık Dönüt Zorluğu” olurken, “Görsel İfade Zorluğu” ikinci sırada gelmektedir. Resim branşında kameradan yapılan çalışmanın tüm ayrıntısının görülmesinin mümkün olmaması ve yapılan hataya anında müdahale edilememesi online derslerin verimini oldukça düşürmektedir. Anlatılmak istenen olayın veya gösterilmek istenen hatanın ifadesinde yaşanan zorluklar da öğretmenler için bu süreçte yaşanan sorunların başında gelmektedir. İfadelerin zorluğu ve net anlaşılabilmesi Erim’in (2021: 178-189) çalışma sonuçları ile örtüşmektedir. “Malzemeye Ulaşım” ve “Kapalı Ekran Ders İşleme” de resim branşında yaşanan diğer sorunları oluşturmaktadır. Araştırma sonucu ulaşılan bu bulgular, Kahraman’ın (2020: 44-56), temel tasarım dersini incelediği ve salgının uygulamalı derslere etkisini araştırdığı çalışmasının sonuçlarıyla uyumlu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte elde edilen sonuçların; Mollaoğlu’nun (2021: 431-443) Resim iş eğitimi öğrencileri, Yılmaz (2021: 5673-5698) İletişim Fakültesi uygulamalı Fotoğrafçılık dersi öğrencileri, Kayaloğlu’nun (2021: 1475-1521) Görsel Sanatlar Öğretmenliği öğrencileri, Şekerci ve arkadaşlarının (2021: 54-68) mimarlık bölümü öğrencileri, Taşkesen ve Bakırhan’ın (2021: 1249-1259) Görsel Sanatlar Öğretmenleri ile yaptıkları çalışmalarla örtüştüğü belirlenmiştir. GSL’nde resim bölümü öğrencileri için her alanda farklı atölyeler bulunmaktadır. Örneğin Heykel dersi için tasarlanan atölyede ders için gerekli tüm malzemeler tüm öğrenciler için hazır bulunmaktadır. Ancak bu dersin evde atölye şartlarında işlenmesi mümkün olmamaktadır.

Resim ve müzik öğretmenleri için ortak sorun olarak katagorilenen bulgulardan “devamsızlık” temasını öğretmenler en önemli sorun olarak görmüş, derslere devam zorunluluğu olması gerektiğini belirtmiş, derslere düşük katılımın verimi önemli ölçüde düşürdüğünü vurgulamıştır. Katılımcılar, bazı öğrencilerin hiçbir derse katılmazken bazı öğrencilerin ise bazı derslere katılım sağladığını belirtmiştir. Uzaktan eğitimde yaşanan düşük ilgi, derse katılımı yaşanan isteksizlik ve devamsızlık sorunu Gürer ve ark. (2016: 47-78), Hiçyılmaz (2020: 697-711), Çelik ve ark. (2021: (sy)), Çakın ve Külekçi Akyavuz’un (2020: 165-186) çalışma sonuçları ile örtüşmektedir. Tüm öğrencilerin aynı imkanlara sahip olmadığı, teknolojik donanım eksikliği, yetersiz kota, internet ve alt yapı sorunlarından, bütün öğrencilere ulaşamadığı araştırmaya katılan öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Araştırma, Hiçyılmaz’ın (2020: 697-711) çalışma bulgularından kota ve internet sorunu, Taşkesen ve Bakırhan’ın (2021: 1249-1259) ise teknolojik donanıma dair bulguları ile örtüşmektedir.

Değerlendirme süreci, eğitim kurumlarının dönem ve yıl içerisindeki faaliyetlerine ilişkin geribildirim sağlanması açısından oldukça önemlidir. Uzaktan eğitim sürecinde tasarıma dayalı uygulamalı derslerde öğrencilerden ödevleri dijital yollarla talep edilmiştir. İnceleme ve dönüt sağlayabilmesi için ödevler derslerden önce istenmiş, ödev değerlendirmeleri ise ekran paylaşımı ile yapılmıştır. Yüklenen ödevlerin üzerine gereken geribildirimler ders öncesinde işaretlenerek, ders sürecinde sözlü olarak öğrencilere bu noktaların aktarımı ile de dersler sürdürülmüştür. Geri bildirimler ders sonrası süreçlerde de mesaj ve mail yolu ile sürdürmeye devam edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcılar uzaktan eğitim döneminde ölçme değerlendirme yöntemlerini yetersiz bulmuşlardır. Bu

sonuç Çelik (2020: (sy)), Çok (2021: (sy)), Ünlüer ve ark. (2021: 87-104) yaptıkları çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Yüz yüze yapılan derslerde öğrencilerin bireysel durumları daha net gözlemlenerek bire bir iletişim kurulabilmektedir. Öğretmenler öğrencilerle yakından ilgilenebilmekte ve derse karşı motivasyonlarını arttırmak için farklı yöntemler uygulayabilmektedir. Fakat online eğitimlerde öğrencinin motivasyonunu yükseltebilmek ve bireysel olarak ilgilenmek örgün eğitimdeki kadar mümkün olmamaktadır. Katılımcı görüşlerine göre uzaktan eğitim döneminde öğrenci motivasyonunu olumsuz etkileyen nedenlerin başında sosyal ortamdan uzak kalma, öğretmen ve akran etkileşim eksikliği gelmektedir. Bu bulgular Mollaoğlu (2021: 431-443), Ağır (2007: (sy)), Dinç (2021: 1269-1295), Markova ve arkadaşlarının (2017: 685-691) çalışmalarındaki bulgular ile örtüşmektedir. Öğrenciler çoğunlukla pasif kalmayı seçerek kamerasını ve mikrofonunu kapatarak derse katılmaktadır. Bu bulgu Gürer ve arkadaşlarının (2016: 47-78) çalışması ile örtüşmektedir. Araştırmadan elde edilen motivasyon ile ilgili bulgular literatürde Ünlüer ve ark. (2021: 87-104), İmamoğlu ve İmamoğlu (2020: 742-761), Birişçi (2013: 24-40), Umuzdaş ve Baş (2020: 204-220), Soylu (2022: (sy)), Gürer ve arkadaşlarının (2016: 47-78) araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

Eğitim paydaşlarından biri olan veliler, özellikle zorunlu eğitim kademelerindeki öğrenciler için önemli bir etkiye sahiptir. Yaşanılan pandemi ve uzaktan eğitim sürecinde ortak sorun olarak görülen veli ilgisizliğinin nedenleri arasında; çok çocuklu aileler, okul çağında birden çok çocuğun aynı evde olması, anne ve babanın eğitim durumlarının düşük olması, anne ve babanın çalışmasından dolayı öğrenci takibini yapamaması ve süreç için yönlendirici olamaması, bazı velilerin bu süreci tatil olarak görmeleri, hastalıktan korunabilmek için daha güvenli olduğu düşünülen ve internet alt yapısı olmayan köylere gidilmesinden kaynaklı iletişim araçlarından etkin yararlanamamaları sayılabilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre çoğu veliye ulaşılamamış mesaj yoluyla ulaşılanlardan ise dönüt alınamamıştır.

Pandemi dönemi meslek liselerinde uygulamalı dersleri incelediğinde yaşanan dezavantajlar, ilgi ve katılımın düşüklüğü, katılımcı görüşlerine göre olası akademik başarıyı da oldukça etkilemiş öğrenciler istenilen düzeye gelmek yerine daha da gerilemiştir. Son sınıf öğrencileri için ise bu durum daha kötü bir hal alarak sınav performanslarını etkilemiş ve üniversiteye giriş başarıları düşmüştür. Çalışma kapsamında akademik başarıya dair bulgular Ünlüer ve arkadaşlarının (2021: 87-104) çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Yaşanılan bu zorlu süreç alınan uzaktan eğitim kararı maalesef uygulamalı derslerin ağırlıkta olduğu Güzel Sanatlar Liselerinde çok olumlu bir sürece ve sonuçlara neden olmamıştır. Katılımcılar uygulamalı derslerin yüz yüze yapılması gerektiğini, tam kapasite ile bu mümkün olmayacaksa Hibrit model ile sınıfların seyreltilerek yüz yüze eğitime devam edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Yüz yüze eğitimin mümkün olmaması durumunda ise mutlaka alanlarla ilgili özel olarak hazırlanan yazılımlarla ve platformlarda uygulamalı derslerin işlenmesi gerektiği ancak bu şekilde derslerden verim alınabileceği belirtilmektedir.

Kaynakça

Ağır, F (2007). *“Özel Okullarda Ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumlarının Belirlenmesi.”* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Balıkesir.

- Akgül, A (2021). Sanat Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarında Çalışan Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim ile İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3): 415-432.
- Altun, E (2020). "Eğitmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Pedagojik Yeterliliklerinin Uzaktan Eğitim Ders Videoları Aracılığıyla İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Samsun.
- Anderson, J (2020). Brave New World The coronavirus pandemic is reshaping education. Erişim adresi: <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/>
- Birişçi, S (2013). Video Konferans Tabanlı Uzaktan Eğitime İlişkin Öğrenci Tutumları ve Görüşleri, *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 2(1): 24-40.
- Can, E (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi Ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık Ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2): 11-53.
- Çakın M, Külekçi Akyavuz E (2020). Covid-19 Süreci Ve Eğitime Yansıması: Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi . *International Journal of Social Sciences and Education Research*. 6 (2): 165-186.
- Çelik Eren D, Korkmaz M, Öz Yıldırım Ö, Aydın Avcı İ (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutum ve Memnuniyet Düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(2): 246-254
- Çelik, Z (2020). Pandemi Sonrası Dünyada Ve Türkiye’de Eğitim, Erişim adresi: <https://www.perspektif.online/pandemi-sonrasi-dunyada-ve-turkiyede-egitim/>
- Çok, C (2021). Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Öz-Yeterlik Algısı ve Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Engeller. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Van.
- Dhawan, S (2020). Online Learning: A Panacea in the Time of COVID-19 Crisis. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(1): 5–22.
- Dinç, ND (2021). Student Views On The Conduct Of Art Studio Classes In Distance Education During The Covid-19 Pandemic Period. *Journal of History School*, (51): 1269-1295.
- Durak G, Çankaya S, Şahin MA, Göktaş ÖB, Öztuzcu Ö (2021). Ethics in Distance Education during the Pandemic: Undergraduate Students; Views about Ethics. *Asian Journal Of Distance Education*, 16(2): 85-97
- Erim, G (2021). Görsel Sanatlar Eğitiminin Uzaktan Uygulamalı Dersleri, *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*. 7(2): 178-189.
- Gürer M D, Tekinarslan E, Yavuzalp N (2016). Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1): 47-78,
- Hiçyılmaz, Y (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Tarih Okulu Dergisi*, 14(50): 697-711.
- İmamoğlu HV, İmamoğlu F (2020). Coronavirüs Salgını ve Uzaktan Eğitim Süreci Hakkında Öğretmen Görüşleri: Şehit Bülent Yalçın Spor Lisesi Ve Şehit Ertan Yılmaz Güzel Sanatlar Lisesi (Sinop) Örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4): 742-761.

- Kahraman, ME (2020). COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği. *Medeniyet Sanat – İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6 (1): 44-56.
- Kayalıoğlu, S (2021). Uzaktan Eğitimle Yürütülen Atölye Derslerinin Görsel Sanatlar Dersi Öğretmeni Adaylarının Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3): 1475-1521.
- Kılınc, M (2015). “Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Etkililiği Üzerine Bir Araştırma (İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi İlahiyat Lisans Tamamlama Programı Örneği.” Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Lichman, M (2011). Understanding and Evaluating Qualitative Education Research. London: Sage Publication, Ltd.
- Marek MW, Chew CS, Wu WV (2021). Teacher Experiences in Converting Classes to Distance Learning in the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Distance Education Technologies*, 19(1)
- Markova T, Glazkova I, Zaborova E (2017). Quality Issues of Online Distance Learning, 7th International Conference on Intercultural Education “Education, Health and ICT for a Transcultural World”, EDUHEM 2016, 15-17 June 2016, Almeria, Spain, Procedia - Social and Behavioral Sciences 237: 685 – 691.
- Mollaoğlu, S (2021). Bir Üniversitenin Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Sürdürülen Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42):431-443.
- Moore M G, Kearsley G (2011). Distance Education: A Systems View of Online Learning. *Belmont, CA: Cengage Learning*
- Özer, B (2020). Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümlerinde Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. 4. Uluslararası Bilimsel Çalışmalar Kongresi, Asos Yayınevi 1.Baskı
- Perry D, Steck A (2019). Changes in Faculty Perceptions about Online Instruction: Comparison of Faculty Groups from 2002 and 2016, *Journal of Educators Online*, 16(2)
- Sağır T, Eden A, Şalliel O (2014). Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitim ve Orkestra Uygulamaları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(9): 69-79.
- Soylu, D (2022). “Oyunlaştırmayla Zenginleştirilmiş Bilgi Okuryazarlığı Hibrit Eğitiminin Öğrenci Başarısına Etkisi”. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı. Ankara.
- Şekerci Y, Mutlu Danacı H, Kaynakçı Elinç Z (2021). Uzaktan Eğitimin Uygulamalı Derslerde Sürdürülebilirliği: Mimarlık Bölümleri Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 12(1): 54-68.
- Taşkesen S, Bakırhan A (2021). Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşleri. *Ulakbilge*, (65): 1249–1259.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), (2022). Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Programı, Erişim adresi:

https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/19094445_Ortaoyretim-hdc-2022-2023.pdf

Tuncer, Z (2021). "Uzaktan Eğitimle Uygulamalı Ders Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş Ve Tutumlarının Belirlenmesi." Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Umuzdaş S, Baş A H (2020). Konservatuvar Öğrencilerinin Covid-19 Salgını Sürecindeki Uzaktan Eğitim ile İlgili Algılarının ve Deneyimlerinin Araştırılması. *Yegah Musiki Dergisi*, 3(2): 204-220.

UNESCO (2020). The SDG-Education 2030 Steering Committee Recommendations for COVID-19 Education Response, 2 April 2020, <https://www.sdg4education2030.org/sdg-education-2030-steering-committee-urges-protection-education-now-and-post-crisis>

Ünlüer A A, Cemelelioğlu N, Yıldırım Y, Öçal B, Eden A (2021). Pandemi Koşullarında Türkiye Genelindeki Üniversitelerin Sanat, Tasarım ve Mimarlık Bölümlerindeki Uygulamalı Dersler İçin Çevrimiçi Eğitimde Yaşanan Problemler ve Gereksinimlere Yönelik İhtiyaç Analizi. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10): 87-104

Yıldırım A, Şimşek H (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, EO (2021). Uygulamalı Fotoğrafçılık Derslerinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Yürütülmesine İlişkin Bir Değerlendirme. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches*, 18(42): 5673-5698.

Yılmaz, M (2021). "Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği Programlarına Güzel Sanatlar Lisesinden Gelen Öğrencilerin Motivasyon Durumlarının İncelenmesi." Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Birinci Yazar %50, İkinci Yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Makalenin herhangi bir aşamasında maddi veya manevi çıkar sağlanmamıştır.

Yayın Etiği Beyanı

Bu makalenin planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.